

Висновки. З метою реалізації принципу системності під час атестації педагогічних працівників, захисту прав та інтересів усіх учасників освітнього процесу постає завдання створення дієвого механізму організації та проведення атестації, який сприятиме унеможливленню конфліктів у педагогічних колективах.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробці моделі організації атестації педагогічних працівників у закладах освіти.

Література

1. Клокар Н. І. Управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників в умовах післядипломної освіти регіону на засадах диференційованого підходу: дис. доктора пед. наук: 13.00.06 / Наталія Іванівна Клокар. К., 2011. 605 с.

2. Кононенко О. С. Атестація педагогічних працівників / О. С. Кононенко. 2-ге видання, перероблене. Х.: Вид. група «Основа», 2013. 224 с.

HS-Prof. Mag. Dr.Dr.h.c. Bauer T.

Pädagogische Hochschule Wien

University College of Teacher Education Vienna

AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND THE ROLE OF ERASMUS+ IN TEACHER EDUCATION

Internationalisation in the sphere of higher education is launched in many places and has a positive connotation. Hardly any university in the European higher education area can manage the studying process without it.

The previous attempts to integrate classic educational trips abroad and guest lecturers into everyday university life became concepts and strategies for the further development of the universities.

Terms such as internationalisation of the university, *the Curricula* and *internationalisation@home* have been inseparably linked to mobility and the Erasmus programme over the past three decades.

Teichler (2007) says, "... universities are challenged more than ever to respond to the internationalisation of their environment and to become more international in many respects. Internationality is no longer marginal for university life, but affects all areas of responsibility; casuistic activities are replaced by systematic internationalisation strategies. Students and scientists are becoming more mobile, universities are developing cross-border courses, research cooperation is becoming global, English is developing as a scientific lingua franca" [13, p. 9]

"Internationalisation is understood by the universities as a cross-cutting issue that runs through all areas of the university and consequently through many areas of the development plans. One's own internationality is argued with an international student body, workforce or by being embedded in networks and titled as a

characteristic feature of science in general or as a seal of quality for the respective institution” [7, p. 27].

Greiner (2016) considers this matter in a different way: "We differentiate content, internationally oriented forms of teaching organisation and development offers, mobility of people, cooperation of tertiary systems ... Internationalisation is a cross-sectional task" [8, p. 76].

At many universities, internationality is already communicated in the mission statement and national efforts in the profile. Regions that have already been defined can also be found for bilateral cooperation or strategic partnerships [7, p. 27].

Common to all Austrian universities, the concrete internationalisation measures include participation in European programmes and international partnerships and an increase in outgoing mobility as a priority goal. More than two thirds of the universities find an “*internationalisation@home*” by means of incoming mobility and an extended range of courses in English as an important instrument for internationalisation.

A study by the European Parliament on the topic of internationalisation of universities (De Wit et al. 2015) allows a clearer and broader view of the concept of internationalisation than Jane Knight’s definition in the late 1990s:... “the intentional process of integrating an international, intercultural or global dimension into the purpose, functions and delivery of post secondary education, in order to enhance the quality of education and research for all students and staff, and to make a meaningful contribution to society” [5, P. 39].

International university mobility - Erasmus+ International Credit Mobility (KA107)

Until 2014, university mobility for countries outside the European higher education area was characterised by bilateral agreements. Due to financial reasons, it was often difficult for students, but also for lecturers or university staff, to carry out mobilities in the EU programme countries.

With the introduction of the so-called Erasmus+ International Credit Mobility Programme it was possible to carry out internationalisation and mobility between the universities of programme countries and partner countries (i.e. outside the EU) on the basis of the successful Erasmus + programme from 2015.

KA 107 mobilities at PH Wien and the Ukraine between 2018 - 2020

Incoming: 10 students, one trainee, 5 lecturers or members of the university staff.

Outgoing (to Drohobych, Lviv, and Ternopil): 3 students, 5 lecturers or members of the university staff.

"The newly added region of Ternopil should now also be equipped with the know-how (regarding structure and processes, i.e. transfer of previous experience) with regard to mobility in order to promote the internationalisation process there" [2, p. 41].

Permanent contacts with the educational attaché for western Ukraine and the OeAD in Vienna meant that the authorities became aware and suggested that this project should also receive the Erasmus+ Award from the OeAD.

Internationalisation of teacher education

Across Europe, only a small percentage of future teachers take part in the mobility process (see Erasmus facts, figures and trends, 2013, http://ec.europa.eu/assets/eac/education/library/statistics/erasmus-plus-facts-figures_en.pdf).

Due to the heterogeneity of education systems across Europe, teachers are mostly bound to work in the country where they have completed their training. The European Commission therefore considers it important that future teachers also become internationally mobile. Especially in times of crisis (both labor market and political ones, not meant the present COVID19) it can be important to get an overview of job opportunities in another country. Mobile university students are twice as likely to find a job in the first year after graduation as non-mobile students [1, p. 42].

Various recommendations, guidelines and educational policy statements from the Council of Europe, the European Commission and UNESCO indicate that "internationalisation", by whatever definition, is or will become a current area of responsibility for teacher education. Ellen Christoforatu says: "Crossing national borders is essential for the successful design of appropriate learning opportunities and experience spaces" [3, p. 71-72].

A condition for the implementation of these content-related measures means the need for structural security for integration into an overall concept and in the general internationalisation strategy (= policy statement) of a university.

The early clarification of the resource question, time and financial expenditure for the participants is decisive [3, p. 71-72].

Greiner (2016) identifies something similar: "Essential content for the teaching profession, such as understanding classes and schools internationally, has already been suggested. This requires or can initiate interdisciplinary cooperation between the four pillars of teacher education, specialist sciences, didactics, educational sciences and practical school studies" [8, p. 76].

Conclusion

Hans de Wit concludes: "The current political and economic climate needs measures enhancing mutual understanding and cooperation, not a further division. More than ever, internationalization needs to be for everybody, all local institutions, their students and staff; it must be ethical as well" [16, p. 39]. In a somewhat free interpretation, this means that internationalisation should encompass all players at a university, especially in a climate that divides people in Europe and does not try to unite them.

If internationalisation is mainly reserved for the elites, there will be a further gap between the financially better-off universities and the well equipped ones, as well as between the students.

Studies in the sphere of the teacher education internationalisation, (Santoro & Major 2012, Svensson and Wihlberg 2010, Tam 2016,) show that international exchange hardly serves to coordinate the content of training, but rather focuses on organisational or administrative aspects of mobility and learning experiences [9, p. 44).

"Against this background, the central challenge is the sensible conceptual embedding of mobility stays in the training of teachers" [9, p. 44].

Internationalisation@home can be to overcome this gap or to receive input from foreign universities for a new generation of teachers on the one hand. On the other hand, the Erasmus+ programme offers a variety of options, but also the design of a curriculum that allows the installation of mobile guest lecturers or that also works on an adequate modification of this curriculum.

References

1. Bauer, T. Erasmus+ Studierendenmobilität in Zeiten einer europäischen Wirtschaftskrise. Die Situation internationaler Lehramtsstudierender an Pädagogischen Hochschulen in Österreich von 2013 bis 2016. In: Grenzen überschreiten. Facetten und Mehrwert von qualitativvoller Auslandsmobilität in der Hochschulbildung. OeAD-GmbH und BMBWF, Gerin, Wien, 2017.
2. Bauer T. und Tsaryk O. Internationale Mobilität im Kontext der europäischen Hochschulbildung // Development of professional skills of a teacher: collection of materials of the International scientific and practical conference (Ternopil, Ukraine, April 26-27, 2018). / V. Kavetsky, V. Vyhrushch, O. Zhyznomirska, I. Gavryshchak, S. Gah. Ternopil: SMP "Taip", 2018. P. 40-42
3. Christoforotou E. Internationalisierung: Ein aktuelles Aufgabenfeld in der Lehrer/innenbildung. In: Zotti, S. Hg: International Lectures. 22 Beiträge zur Internationalisierung der Hochschulen. Schriftenreihe der OeAD-GmbH, Band 8. Studienverlag Innsbruck Wien Bozen, 2016. P. 71-74
4. De Wit, H., Hunter, F., Egron-Polak, E., Howard, L. (Hg). Internationalization of Higher Education. A study for the European Parliament. Brussels, 2015.
5. De Wit, H. Challenges and opportunities for Internationalising Higher Education in Europe. In: Zotti, S. (Hg): International Lectures. 22 Beiträge zur Internationalisierung der Hochschulen. Schriftenreihe der OeAD-GmbH, Band 8; Studienverlag Innsbruck Wien Bozen, 2016. P. 36-40
6. Erasmus facts, figures and trends, 2013, http://ec.europa.eu/assets/eac/education/library/statistics/erasmus-plus-facts-figures_en.pdf
7. Fiorioli, E., Shovakar, N. Measuring Internationalisation: Studierende zählen ist zu wenig. In: Zotti, S. Hg: International Lectures. 22 Beiträge zur

Internationalisierung der Hochschulen. Schriftenreihe der OeAD-GmbH, Band 8; Studienverlag Innsbruck Wien Bozen, 2016. P. 26-31.

8. Greiner U. Internationalisierung der Lehrer/innenbildung: Profile von Lehrpersonen der Zukunft. In: Zotti, S. (Hg): International Lectures. 22 Beiträge zur Internationalisierung der Hochschulen. Schriftenreihe der OeAD-GmbH, Band 8; Studienverlag Innsbruck Wien Bozen, 2016.

P. 75-78.

УДК 37.7458 (4)

Бачинська Н. Я.

методист відділу дошкільної та
початкової освіти ТОКІППО
bachynska.ny@gmail.com

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМЛИВОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: КОРОТКИЙ ОГЛЯД ПРОГРАМ

Розвиток підприємливості громадян, а тим більше дітей дошкільного віку ніколи не були пріоритетними напрямками в освіті. Але, дивлячись на досвід європейських країн, зростає розуміння того, що підприємницьким умінням, знанням та установкам можна вчитися, що у свою чергу приведе до розвитку та посилення людського капіталу, працездатності та конкурентоспроможності [5].

У 2018 році Уряд України ухвалив Державний стандарт початкової освіти, в якому були прописані ключові компетентності Нової української школи. Однією із таких компетентностей була «ініціативність і підприємливість: уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Вміння раціонально вести себе як споживач, ефективно використовувати індивідуальні заощадження, приймати доцільні рішення у сфері зайнятості, фінансів тощо» [6]. Говорячи про наступність між дошкільною та початковою освітою, ми маємо розуміти, що в дошкільному віці потрібно готувати фундамент для формування цієї компетентності.

Соціальне благополуччя людини, яке є складовою її здоров'я, тісно пов'язане з соціальною активністю та економічними чинниками [4]. А вони так само пов'язані з ініціативністю та підприємливістю.

Аналізуючи цю інформацію, розуміємо, що є нагальна потреба активно впроваджувати програми розвитку соціальної активності, підприємливості та фінансової/економічної грамотності в ЗДО. Зробимо короткий огляд програм/проектів, які можна застосовувати у роботі з дітьми дошкільного віку, щоб задовольнити сучасні потреби суспільства.

З 2016 року за ініціативи МОН України та спільно з Міжнародною фундацією «Aflatoun International» (Королівство Нідерланди) розпочато впровадження програми соціальної та фінансової освіти дітей 3–7 років «Афлатот» [7] у ЗДО країни. Запропонований проект соціально-фінансової